

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA
MOSTAR

PREDNACRT ZAKONA
O GARANCIJSKOM FONDU FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

MOSTAR, srpanj 2009. GODINE

PREDNACRT ZAKONA O GARANCIJSKOM FONDU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

Ovim Zakonom se definiraju svojstva Garancijskog fonda Federacije Bosne i Hercegovine, njegova sredstva i odgovornost, djelatnost Fonda, organi Fonda i njegove nadležnosti, te akti i nadzor nad radom Fonda.

Članak 2.

(Utemeljenje)

Radi osiguranja uvjeta za poticanje razvoja poslovanja malih i srednjih poduzeća i poduzetnika u Federaciji Bosne i Hercegovine utemeljuje se Garancijski fond Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu Fond).

I – SVOJSTVA FONDA

Članak 3.

(Status i početak rada)

- (1) Fond ima svojstvo pravne osobe.
- (2) Fond počinje sa radom danom upisa u registar pravnih osoba.
- (3) Osnivač Fonda je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 4.

(Sjedište i organizacijski dijelovi Fonda)

- (1) Sjedište Fonda je u Mostaru.
- (2) Fond može imati organizacijske dijelove izvan sjedišta.
- (3) Organizacijski dijelovi Fonda nemaju svojstvo pravne osobe i u funkciji su regionalne i strukturne usklađenosti razvoja.

II - SREDSTVA FONDA I ODGOVORNOST

Članak 5.

(Sredstva za utemeljenje fonda)

- (1) Sredstva za utemeljenje i početak rada Fonda osiguravaju se u Proračunu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će posebnim aktom odrediti visinu potrebnih sredstava za početak rada Fonda.

Članak 6.
(Osiguranje sredstava)

Sredstva Fonda osiguravaju se iz:

- a) sredstava proračuna;
- b) vlastitih prihoda Fonda;
- c) donacija inozemnih i domaćih;
- d) drugih izvora sukladno zakonu.

Članak 7.
(Korištenje sredstava)

- (1) Sredstva Fonda koriste se sukladno ovom Zakonu, Statutu Fonda i Programu rada Fonda.
- (2) Fond može kratkoročno plasirati slobodna sredstva sukladno poslovnoj politici Fonda, osiguravajući načela likvidnosti i solventnosti.

Članak 8.
(Odgovornost za obveze)

- (1) Fond za svoje obveze odgovara vlastitom imovinom.

III – DJELATNOST FONDA

Članak 9.
(Izdavanje garancija i supergarancija)

- (1) Djelatnost Fonda je izdavanje garancija i i supergarancija na ime osiguranja cijelog kredita ili dijela kredita koje banke i druge financijske organizacije u Federaciji Bosne i Hercegovine odobravaju gospodarskim subjektima, pod uvjetima utvrđenim Statutom, Pravilima poslovanja i drugim općim aktima Fonda.
- (2) Ukupan nominalni iznos garancija i supergarancija iz stavka (1) ovoga članka koji se izdaju na zahtjev banke ili druge financijske organizacije, može biti najviše do tri puta veći od iznosa kapitala Fonda, što ukupno predstavlja garancijski potencijal Fonda, a prema pojedinačnom gospodarskom subjektu najviše do 5 % iznosa kapitala Fonda.
- (3) Garancije i supergarancije iz stavka (1) ovog članka izdaju se na zahtjev banke i druge financijske organizacije, na način i pod uvjetima utvrđenim Pravilima poslovanja Fonda.

Članak 10.

(Naknade za izdavanje garancija i i supergarancija)

- (1) Fond je ovlašten obračunati i naplatiti diferenciranu naknadu u vidu premije i provizije na svaku garanciju, odnosno supergaranciju.
- (2) Premija podrazumijeva premiju rizika po izdanoj garanciji, odnosno supergaranciji i obračunava se u procentu od iznosa duga po osnovu glavnice zajma na koji se izdaje garancija, odnosno supergarancija.
- (3) Premija se naplaćuje jednokratno u momentu izdavanja garancije, odnosno supergarancije.
- (4) Provizija se obračunava u procentu na iznos garancije, odnosno supergarancije, a predstavlja naknadu troškova nastalih u toku izdavanja garancije, odnosno supergarancije.
- (5) Procent premije i provizije utvrdit će se unutrašnjim aktom Fonda kojeg donosi Vlada Federacije BiH na prijedlog Federalnog ministarstva financija-Federalnog ministarstva finansija (u daljnjem tekstu Ministarstvo).

IV – ORGANI FONDA I NJEGOVE NADLEŽNOSTI

Članak 11.

(Organi Fonda)

- (1) Organi Fonda su: Upravni odbor, Direktor i Nadzorni odbor.
- (2) Mandat članova Upravnog odbora, Direktora i članova Nadzornog odbora je četiri godine.

Članak 12.

(Upravni odbor Fonda)

- (1) Upravni odbor Fonda ima predsjednika i četiri člana.
- (2) Predsjednika i članove Upravnog odbora Fonda imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva, nakon provedenog javnog natječaja.

Članak 13.

(Nadležnosti Upravnog odbora)

- (1) Upravni odbor Fonda:
 - a) donosi Statut, Pravila poslovanja, akt o organiziranju i sistematiziranju radnih mjesta i druge opće akte Fonda;
 - b) donosi program rada Fonda;
 - c) utvrđuje poslovnu politiku i donosi akte poslovne politike Fonda;
 - d) donosi plan javnih nabavki;
 - e) donosi računovodstvene politike;
 - f) usvaja finansijski plan Fonda;

- g) vrši izbor vanjskog revizora;
- h) usvaja periodična i godišnja izvješća o poslovanju Fonda;
- i) usvaja godišnji obračun i izvješće o reviziji Fonda;
- j) odlučuje o promjeni oblika organiziranja Fonda sukladno ovom Zakonu;
- k) određuje banke za vođenje sredstava Fonda;
- l) imenuje članove Komisije za odabir garancija;
- m) raspisuje natječaj za dodjelu garancija;
- n) odlučuje o dodjeli garancija;
- o) donosi poslovnik o radu ;
- p) obavlja i druge poslove utvrđene Statutom i Pravilima poslovanja Fonda.

(2) Upravni odbor Fonda odgovoran je Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

(3) Na Statut Fonda, Pravila poslovanja Fonda, program rada, akt o organiziranju i sistematiziranju radnih mjesta Fonda i odluke o promjeni oblika organiziranja Fonda, suglasnost daje Vlada Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 14.

(Imenovanje i razrješavanje Direktora Fonda)

(1) Direktora Fonda imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ministarstva.

Članak 15.

(Ovlaštenja Direktora)

(1) Direktor Fonda:

- a) predstavlja i zastupa Fond;
- b) organizira i rukovodi radom Fonda;
- c) predlaže akte koje donosi Upravni odbor Fonda;
- d) izvršava odluke Upravnog odbora Fonda i poduzima mjere za njihovo izvršenje;
- e) stara se i odgovara za zakonitost rada, korištenje i raspolaganje imovinom Fonda;
- f) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Fonda.

Članak 16.

(Nadzorni odbor)

(1) Nadzorni odbor Fonda ima predsjednika i dva člana.

(2) Predsjednika i članove Nadzornog odbora Fonda imenuje i razrješava Vlade Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva, po prethodno provedenoj proceduri javnog natječaja u skladu sa zakonom.

Članak 17.

(Nadležnosti Nadzornog odbora)

(1) Nadzorni odbor Fonda:

- a) vrši nadzor nad zakonitošću rada direktora Fonda i Upravnog odbora Fonda;
- b) pregleda godišnji obračun i utvrđuje da li je sačinjen sukladno propisima;
- c) utvrđuje urednost vođenja knjiga i drugih dokumenta Fonda i njihovu usuglašenosti s propisima, a po potrebi može ih dati na vještačenje;
- d) izvješćuje o godišnjim računovodstvenim iskazima i izvješćima o poslovanju Fonda koji se podnose Upravnom odboru;
- e) razmatra izvješće revizora ;
- f) donosi poslovnik o svom radu ;
- g) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom Fonda.

(2) Nadzorni odbor Fonda najmanje dva puta godišnje, podnosi Vladi Federacije Bosne i Hercegovine izvješće o rezultatima izvršenog nadzora.

V – AKTI FONDA

Članak 18.

(Akti Fonda)

- (1) Opći akti Fonda su Statut, akt o organiziranju i sistematiziranju radnih mjesta, Pravila poslovanja, Pravilnik o izgledu i izradi pečata i drugi opći akti.
- (2) Statut sadrži odredbe o: nazivu i sjedištu Fonda, tijelima i njihovoj nadležnosti, načinu odlučivanja tijela, zastupanju, i ostalim pitanjima od značaja za rad Fonda.
- (3) Pravilima poslovanja Fonda uređuju se: uvjeti i postupak izdavanja garancija i supergarancija kao i druga pitanja od značaja za poslovanje Fonda.

VI – NADZOR NAD RADOM FONDA

Članak 19.

(Izvješće o radu Fonda)

- (1) Upravni odbor podnosi izvješće o polugodišnjem i godišnjem poslovanju Fonda Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 20.

(Nadzor nad zakonitošću rada Fonda)

- (1) Nadzor nad zakonitošću rada Fonda obavlja Ministarstvo koje Vladi Federacije

Bosne i Hercegovine podnosi izvješće o rezultatima nadzora kao i izvješće o obavljenoj reviziji. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine podnosi godišnje izvješće o radu Fonda Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 21.

(Revizija poslovanja)

- (1) Poslovanje Fonda podliježe reviziji sukladno zakonu.
- (2) Izvješće o obavljenoj reviziji iz prethodnog stavka ovog članka, Fond dostavlja Ministarstvu.

VII – ORGANIZACIJA FONDA KAO DIONIČKOG DRUŠTVA

Članak 22.

(Fond kao dioničko društvo)

- (1) U skladu sa zakonom, Fond se može organizirati kao dioničko društvo.
- (2) Ugovorom o osnivanju dioničkog društva i Statutom regulirat će se poslovanje Fonda koje se organizira kao dioničko društvo.

Članak 23.

(Izdavanje dionica)

- (1) Kada se Fond organizira kao dioničko društvo, Fond izdaje dionice u visini vrijednosti uloženog kapitala.
- (2) U slučaju iz stavka (1) ovog članka vrijednost državnog kapitala u ukupnom kapitalu Fonda ne može biti manja od 51%.
- (3) Državnim kapitalom iz stavka (2) ovog članka smatraju se sredstva koja se osiguravaju iz Proračuna Federacije BiH.

Članak 24.

(Uvjeti organiziranja Fonda kao dioničkog društva)

- (1) Kada se Fond organizira kao dioničko društvo:
 - a. utemeljuje se Skupština kao organ vlasnika Fonda;
 - b. broj članova Upravnog odbora dioničkog društva uvećava se srazmjerno visini uloženog kapitala;
 - c. Predsjednika i članove Upravnog odbora bira Skupština Fonda;
 - d. Direktora Fonda, Predsjednika i članove Nadzornog odbora imenuje i razrješava Skupština Fonda;
 - e. Upravno odbor podnosi izvješće o šestomjesečnom poslovanju Skupštini Fonda;
 - f. Nadzorni odbor podnosi izvješće o rezultatima izvršenog nadzora Skupštini Fonda.

VIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

(Imenovanja)

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine će, na prijedlog Ministarstva a nakon provedenog javnog natječaja, imenovati predsjednike i članove Upravnog i Nadzornog odbora i Direktora Fonda, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 26.

(Donošenje akata Fonda)

Upravni odbor Fonda dužan je u roku od 60 dana od dana imenovanja donijeti Statut, Pravila poslovanja Fonda i akta o organiziranju i sistematiziranju radnih mjesta.

Članak 27.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se od dana donošenja posebnog akta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.

O B R A Z L O Ž E N J E
PREDNACRTA ZAKONA O GARANCIJSKOM FONDU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I USTAVNI TEMELJ

Ustavni temelj za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama točke d) Amandmana VIII na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine gdje je propisano da je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine donošenje propisa o financijama i financijskim institucijama Federacije BiH i fiskalne politike Federacije BiH.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Jedan od najvećih problema malog i srednjeg poduzetništva u Federaciji BiH u ovom trenutku, a pogotovo onih koji se nalaze u početnoj fazi razvoja je nedostatak financijskih sredstava i problem njihovog osiguranja.

Za financiranje malih i srednjih poduzeća ne postoji značajniji interes banaka i to prvenstveno zbog povećanog rizika uslijed nedostatka sredstava osiguranja (hipoteka ili zaloga) a i uvjeti kreditiranja su jako nepovoljni (visoka kamatna stopa, bez grace razdoblja uz visoku proviziju poslovnih banaka).

Nedostatak sredstava osiguranja u ovom sektoru, između ostalog posljedica je i nesređenog stanja u zemljišnim knjigama što onemogućava upotrebu korištenja hipoteke s jedne strane, a s druge strane i zalozi na pokretnim stvarima nisu adekvatno pravno regulirani u smislu mogućnosti davanja pokretnih stvari (dragocjenosti) u zalog poslovnim bankama kao sredstva osiguranja poslovnih kredita.

Rast i razvoj sektora malog gospodarstva doprinio bi povećanju zaposlenosti, bržem tehnološkom razvoju, supstituciji uvoza i većoj izveznoj konkurentnosti domaćeg gospodarstva, te povećanju društvenog proizvoda. Unapređenje gospodarskog ozračja uz neophodne dodatne mjere financijske i nefinancijske potpore vodilo bi bržem razvoju malih i srednjih poduzeća. Federacija BiH, u situaciji kada postojeći fondovi nisu dovoljni za značajnije investiranje i s obzirom na postojeće stanje u domaćem bankarstvu te neophodnost osiguranja sredstava za razvoj malog gospodarstva, neophodno bi bilo da konstituiraju garancijski fond. Stvaranjem garancijskog fonda stvorile bi se pretpostavke za ubrzaniji razvoj malog i srednjeg poduzetništva, a time i gospodarstva u cjelini. Pružanjem garancija malim i srednjim poduzetnicima dijelom bi se ublažio problem financiranja malih i srednjih poduzeća preuzimajući dio poslovnog rizika banaka i drugih financijskih organizacija.

Garancijski fond može imati funkciju da pomogne razvoj nerazvijenih i da utječe na ravnomjerniji regionalni gospodarski razvoj. Garancijski fond može da vodi računa o razvoju pojedinih vrsta djelatnosti te tako prioritet daje djelatnostima koje su trenutno u teškom položaju, a značajne su za upošljavanje velikog broja ljudi (npr. prerađivačka industrija, poljoprivreda). Garancije se mogu davati prioritetno izvezno orijentiranim projektima ili pak, za investicijske kredite sa dužim rokom otplate.

Pojava da je malim i srednjim poduzećima otežan pristup bankarskim kreditima je uočena širom svijeta. Razlozi su što su krediti dati malim i srednjim poduzećima vezani uz veće rizike (MSP brže nastaju i nestaju nego veća poduzeća), te mala i srednja poduzeća u pravilu nemaju dovoljnu vrijednost imovine kojom bi garantirali povrat kredita, a posebno ne one oblike imovine koja služi kao „čvrsti kolateral“. Izvanredni ekonomski razlog je globalna kriza financijskog sektora (koja je već prešla u krizu realnog ekonomskog sektora).

Garancijski fond trebalo bi uspostaviti i radi postupne izgradnje institucionalnog okruženja koje će pogodovati razvitku malog i srednjeg poduzetništva i bržem zapošljavanju. Pored povoljnih izvora kreditnih sredstava koji su odlučujući u izgradnji i poslovanju malog i srednjeg poduzetništva jako je neophodno u sustav pomaganja malom i srednjem poduzetništvu ugraditi garancijsku instituciju koja će u određenoj mjeri jamčiti bankovnom sektoru urednu otplatu kreditne obaveze ukoliko okolnosti omogućuju nastajanje i postojanje više jamstvenih institucija znatno će pomoći gospodarstvu, osobito MSP.

Za izradu Prednacrtu zakona o garancijskom fondu Federacije Bosne Hercegovine, korištena su iskustva i rješenja primijenjena u susjednim zemljama kao i rješenja ponuđena u zakonu koji je bio u proceduri donošenja u Parlamentu Bosne i Hercegovine.

III OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Člankom 1. definiran je predmet samog zakona.

Članak 2. ovog Zakona, predviđa utemeljenje Garancijskog fonda Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Fond) u cilju osiguranja uvjeta za razvoj malih i srednjih poduzeća i poduzetnika, u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Odredbama čl. 3. i 4. uređen je pravni položaj, status, osnivač te sjedište Fonda, koje ima svojstvo pravnog lica. Ostavljena je mogućnost, u slučaju potrebe, osnivanje organizacionih dijelova izvan sjedišta Fonda, koji nemaju svojstvo pravne osobe.

Odredbama čl. 5, 6. i 7. uređena su pitanja u vezi sredstva za utemeljenje i rad Fonda, odnosno predviđeno je da se sredstva za utemeljenje i početak rada Fonda osiguravaju u proračunu, predviđeni su izvori financiranja i osiguravanja sredstava za rad Fonda, kao i mogućnost kratkoročnog plasiranja slobodnih sredstava u skladu sa poslovnim politikom Fonda.

Odredbom članka 8. predviđeno je da Fond za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Djelatnost Fonda uređena je odredbom članka 9., u smislu da Fond izdaje garancije, odnosno supergarancije bankama i drugim financijskim institucijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, za osiguranja kredita ili dijela kredita koji su banke i druge financijske institucije odobrile malim i srednjim poduzećima i poduzetnicima.

Garancije i supergarancije izdaju se na zahtjev banke, pod uvjetima predviđenim Statutom, Pravilima poslovanja i drugim općim aktima Fonda. Postupak izdavanja garancija detaljnije će se urediti Pravilima poslovanja Fonda.

Članak 10. regulira pitanja obračuna i naplata naknada na izdate garancije, odnosno supergarancije, i to u vidu premije i provizije.

Odredbama čl. 11. do 17. bliže su uređena tijela Fonda tj. djelokrug rada, nadležnost, mandat, imenovanje, razrješenje i slično. Iz tih odredaba proizilazi da su tijela Fonda: Upravni odbor, Direktor i Nadzorni odbor. Upravni odbor Fonda ima predsjednika i četiri člana koje imenuje i razrješava Vlada Federacije Bosne i Hercegovine naprijedlog Ministarstva, nakon provedenog javnog natječaja. Direktora Fonda imenuje i razrješava Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva financija. Nadzorni odbor Fonda ima predsjednika i dva člana. Predsjednika i članove Nadzornog odbora Fonda imenuje i razrješava Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva financija, po provedenoj proceduri javnog natječaja u skladu sa zakonom.

Opći akti Fonda su Statut, akti poslovne politike, akt o organiziranju i sistematiziranju radnih mjesta, Pravila poslovanja i drugi opći akti, što je predviđeno odredbom članka 18. Zakona. Statut sadrži odredbe o nazivu i sjedištu Fonda, tijelima i njihovim nadležnostima i djelatnostima, načinu odlučivanja, zastupanju, postupku izmjene Statuta i drugim pitanjima od značaja za rad Fonda. Pravilima poslovanja Fonda uređuju se uvjeti i postupak izdavanja garancija i supergarancija, kao i druga pitanja od značaja za poslovanje Fonda.

Postupak nadzora nad radom Fonda uređen je čl.19, 20. i 21. Naime, predviđeno je da Fond podnosi izvještaj o poslovanju Vladi Federacije BiH svakih šest mjeseci. Federalno ministarstvo financija/finansija obavlja kontrolu nad zakonitošću rada Fonda, te Vladi Federacije BiH podnosi, najmanje jedanput godišnje, izvještaj o rezultatima kontrole zajedno sa izvještajem o obavljenoj reviziji, koja je propisana kao obavezna. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine izvještaj podnosi Parlamentu Federacije BiH.

Odredbama čl. 22, 23. i 24. Zakona dana je mogućnost organiziranja Fonda u dioničarsko društvo, U tom slučaju predviđena je obaveza Fonda za izdavanje dionica u visini vrijednosti kapitala kojim raspolaže, uz ograničenje da vrijednost državnog kapitala ne može biti manja od 51% od ukupne vrijednosti kapitala Fonda. Time se osigurava većinsko vlasništvo države u Fondu, a samim tim i zadržavanje autoriteta i vrijednost garancije i supergarancije. Propisano je, također da se pod državnim kapitalom podrazumijevaju sredstva koja se osiguravaju u Proračunu Federacije Bosne i Hercegovine. Sastav Upravnog odbora mijenja se u razmjeri sa vlasništvom kapitala, a predsjednika i članove Upravnog odbora imenuje Skupština Fonda, u slučaju organiziranja Fonda kao dioničarskog društva.

Čl. 25, 26. i 27. Zakona se odnose na Prelazne i završne odredbe, odnosno na rokove imenovanja Predsjednika, članove Upravnog i Nadzornog odbora, te Direktora Fonda, donošenje odgovarajućih akata Fonda, te stupanje na snagu Zakona i njegove primjene.

IV PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Procjena i izvori financijskih sredstava bit će naknadno utvrđeni posebnim aktom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine.